

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XVII. Immò & infamia, quamuis vulgò apud nos non putetur, è
Temulentia fluit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

cum spongia communem habet; leuitatem cum scurris.
 Democrates item ebrius, habitu feminam ementi-
 tus, in Symbolo quodam lasciuè saltitauerat: edor-
 mita postero die crapula, T. Quintium accessit, ab
 eoq; auxilium petiit, contra Messanenses, quos vt
 hostes persequi, funditusq; delere cogitabat. cui in-
 dignabundus, ob hesternam scurrilitatem, Quin-
 tius. *Miror te, inquit, temulentam mulierculam à viro
 id audere petere, quo te leuitas temulenta indignum red-
 didit; exprobrans ei, quod apud se ineptiendo ita
 scurriliter, omnem virtutis famam amisisset.*

*Bruson.
 lib. 1. c. 19.*

Optandus hic quoq; animus ac modestiæ Zelus,
 nostris esset Magistratibus, quo si affecti forent, plu-
 ra honestatis ac verecundiæ Exempla, essemus spe-
 ctaturi, apud commune vulgus. quod enim ab illis
 geri vident, id sibi normam vitæ rentur, ac præfi-
 gunt, ab eaq; nelatum quidem vnguem decedunt.

CAPVT XVII.

*Immo & infamia, quamuis vulgò apud nos non
 putetur, è temulentia fluit.*

ET verè & sapienter à quodam dictum. *Sicut e-*
brietas digesta crapula, oris halitum satore quo-
dam grauius olente afficit: ita & famam. quo
 quidem vitio in longam aq; inueteratam consuetu-
 dinem abeunte, hæc famæ iactura nûc flocci pendi-
 tur, nullaque turpitudinis labe notatur, quin & glo-
 riosum putat, vecors & iners vulgus, potentes esse
 ad bibendum, vt ille coram Aristippo, qui congios
 vini plures vno prandio euacuare se posse iactita-
 bat, cui Philosophus. *Quid hoc minum? & mulo tecum
 commune est, excepto, quod mulo sis delirus magis, cum
 bibas vltra satietatem. Dignum tali patella opercu-
 lum; dignum nefanda iactatione responsum.*

*Ioan. de
 Promiard.
 in summa
 Predican-
 tium ver-
 bo Ebrie-
 tas, artic. 3.
 Lart. li. 2.
 cap. 8.*

Lepi-

Silius i-
cus de in-
famia Te-
mulentia.

Lepidum quiddam ea de re, quod verè tamen contigit, à fidedignis mihi narratum olim, memini; Rusticos in quodam pago, dum in nuptiali, quod egerant, conuiuio, frontem exporrexissent, hilaresq; ac læti fuissent, interroganti Domino eius loci, respondisse: *Immo vero. Et quid nisi vorauimus, potitauimus, clauitauimus, ructitauimus* (auriū honore praefato, subaudi cetera) *vt veri ac genuini aulici.* existimabant rudes illi ac simplices homuli, cum eiusmodi spurcitas, impunè ab iis exerceri viderint, qui principum aulas consecretantur, sibi quoq; nec illicitas esse, nec impermissas; imò perquàm gloriosas.

At error hic est grauis atq; haud ferèdus, cui omnes omnium ætatum virtutis affecta cōtradixerūt.

Principio illud turpissimum sanè, quasi meri ac temulentiaë mancipium esse,

Ἐδ' εἰς δ' ἐμὲ ὦ μὲν ἄρ' κοῦν
ὅς ἔχει δ' ἄλλος ὅσι τ' ἔπεισκένοι.

Nullum enim bene potum, si queras,

Inueneris, qui non à potu velut seruus sit domitus, inquit Philemon apud Platonem. quare non immeritò Ebrietas à D. Ioanne Chrysostomo, *Commune generis nostri opprobrium* appellatur.

De beata Monica D. Augustini matre, authores referunt, quod Temulentiam, vt summum dedecus abhorruerit: nam cum ab ancilla quadā, per virulentam insultationem & conuittium, meribibula esset vocitata, immerita tamen, & omni culpa vacas, tam fædum ac erubescendum id maledictum dixit, vt ab eo tempore nunquam purum biberit vinum, sed parcissimum, & magna aquæ copia diluatum, ne se vel minima temulentiaë suspitione contaminaret.

Huic sobrietatis exemplo, planè contrarius est,

atq;

Lib. 3. de
Republ.
Homil. 1.
ad popul.
Antioch.

Marcus,
Marulus,
Beroaldus,
& Theatr
vit. hum.
vol. 1. lib. 5.
Exempla
quorundā

atq; oppositus Ninias Assyriorum Rex, Nini & Semiramidis filius, Athenzo testante, is enim ita potationibus, & cupediarum illecebris addictus extitit, ut tones Græci, cum planè despicerent, & ad nihil aliud aptum, ac natum, quàm ad comedendum & bibendum, insigni probro dicitarent:

ἄριστον ἐστὶν ἕνα πίνειν τὰ δὲ ἄλλα κατὰ πρὸς ὄψιν ὄψεσιν.

Plutarchus affirmat, Athenienses Cimoni publicè, ut enorme probrum obiectasse, quod vino sæpius indulgisset. Romani quoque, ut memorat Alexander ab Alexandro, adeò eos, qui se vino ingurgitarent, oculos habebant, ut secutis temporibus censors, tanquam indignos, qui honores & publica munera gererent, senatu amoverent, notaq; ignominia perstringerent. Indignum enim videbatur, eos qui ingenio temulento & marcido forent, quique libidinum maculis notarentur, ad Republicam accedere, aut de publicis consultare. hoc ita esse, confirmat, quod Caius Marius, non contemnendo labore Præturam assecutus, cum accusaretur, largitione eam obtinuisse, atque inter conjecturas adduceretur, quod Sabaconus minister eius, Cassium intra concilii exedras, adire visus erat. Sabaconus accersitus, excusavit factum; à se conuētum Cassiū, ut ex Cantharulo, què secū habebat herus, & ipse biberet. Marius ergò ea notatus est infamia, ut à Prætura illicò remoueretur, quod publico in loco, vbi munus publicum ageretur, bibere non erubisset. Nec Marcus Cato minor, vir alioquin omni virtute cumulatisimus, interdum tamen Ebrietati vacans, hac nota immunis fuit. nam eam ob causam, Cæsar ipsum duobus libris, quos Anticatores nominabat, amarulentis taxando pungēdoq; ver-

quibus probro data sunt Ebrietas. Lib. 2. Dispositio philosophorum.

In Politicis ad Traian. Lib. 3. Genia. dierum. cap. 11.

Fulgos lib. 2. c. 4.

Rauis. in officio. r. de gulosis.

ver-

*Celſus
Rhodig.
li. 28. c. 30.
Cicero in
orat. Phi-
lipp.*

verbis, exagitauit, Marcum Antonium itidē Trium-
uirum, Ebrietas & crapula peſſum dedit, omnem-
q; honeſti nominis famam, atq; celebritatē ademit,
quod in nuptiis Hippie tantum vini helluatus eſſet,
vt poſtero die pro Tribunali ſedens, ipſa ſubſellia,
vomitans eſculenta ac poculenta, quæ glutiuerat o-
mnia, ſædiſſimè deturparet; eoq; tandem demen-
tiæ prouectus eſt, vt librum ediderit, de ſua ebrieta-
te, quo ſibi patrociniū ambiendo, probabat ſcele-
ra & flagitia, quæ per temulentiam, orbi terrarum
intuliſſet. Neſanda verò eſt Claudij Tiberij Neronis
Ebrietas; is enim nulla interpolata requie, poculis
toto biduo vacabat, potus arcana omnia effundebat
ſi ingurgitatus obdormiſſet, ne crapula interficeretur,
penna reſupino in os, pro vomitu ciendo, im-
mittenda erat. Itaq; paſſim pro Claudio C A D V S,
pro Tiberio B I B E R I V S, pro Nerone M E R O,
appellabatur.

*Lib. 5. in
eius vita.*

Alexander Magnus rerum fortiter geſtarum glo-
ria nemini ſecundus, temulentia nihilominus labe
ſe turpiter contaminauit, de quo ſic Q. Curtius.

*Ceterum ingentia animi bona, illam indolem, qua omnes
Reges anteceſſit, illam in ſubeundis periculis conſtantiam,
in rebus moliendis efficiendisq; velocitatem, in deditis
fidem, in captiuis clementiam, in voluptatibus, permiſſis
quoq; & uſtatis, temperantiam, intolerabili vini cupi-
ditate ſedauit. Cuius exemplo territus, omni ſapientia
& virtute clariffimus Aragonum Rex Alfonſus,
interrogatus quid ſibi vellet, quod tam copioſa di-
lueret aqua vinum, quod aliàs parciffimè bibebat?
reſpondit: Ne ebrius ſiam: non enim ignoro, quantum
vini intemperantia Alexandri Macedonum Regis glorie
obſuerit. Quin etiam, Hispanis omnibus, hanc ob-
cauſſam, magis quàm dici poſſit, exoſa eſt ebrietas,
de ip-*

*Anton.
Panormit.
lib. 2. de re-
bus geſtis
Alfonſi.*

*Temulen-
tia in fa-
mā apud
Hiſpanos.*

de ipsis enim sic scribit auctor Theatri vitæ humanæ. *Hispani etiamnum hodie tanto ebrietatem odio habent, ut ne Testimonii quidem dictio, qui huic vitio obnoxius vel semel fuerit, permittatur.*

Lib. 5. tit. Ebriet. pæna.

Constabit ex his opinor, quid de Temulentia probro infamiaq; cuius bono sentiendum. Quod igitur vitii huius enormis turpitudine apud nostrates ita extenuetur, passim, atque ab omni dedecore vindicetur, conniunte Magistratu, & exemplo suo plerunq; id firmante, in causa est, ut tantas paulatim acquirat vires, quæ progressu temporis, nulla vi amplius possint imminui ac frangi. Vnde quantas imminere ruinas, quantas noxas atque detrimenta, huic patriæ obuenire, necessum planè sit, & inuitabile penitus, dicerem ego, nisi sagaces animi, quasi quadam è specula, id longissimè iam dudum prospexissent.

CAPVT XVIII.

Bonorum abliguritia è Temulentia plerunq; secuta.

Operarius ebriosus non locupletabitur. certissimū *Eccles. 19.*
 Salomonis est axioma, & illud simile ex pro-
 uerbis eiusdem mutuatum. *Qui diligit epulas, in e-* *Prouer. 21.*
gestate erit; qui amat vinum & pingua, non ditabitur.
 quid enim potatores eiusmodi, quotidianis hellua-
 tionibus, quam extremam inopiam venarentur?
 quæ uè alia in casses ipsorum præda magis petita
 rueret? tanta quippe virium contentione extremam
 paupertatem ambiunt, dies ac noctes curiculam cu-
 rando, ac pergræcando, quanta nemo auarus opes
 vnquam corrasit. quicquid nummorū possidet ar-
 ca, quidquid acquiritur, quidquid aut hæreditario,
 aut donationis iure confertur, vinū sapit, vini pre-
 cium ardor;

*Prodigiorū Temulenti-
 rū inexple-
 bilis vini
 ardor;*